

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

LXXIV. [i.e. LXXXIV.] Cùm quid unâ viâ prohibetur alicui, ad id aliâ non debet admitti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

Secunda; quia Episcopus Ecclesias præsertim Regulares uno eodémque anno bis aut sæpius visitare potest, *can. Non semel. 18. q. 2. Sc. Mandamus 6.* junctâ Gloſſa *V. Sæpius, de Offic. Archiepiscop. &c.* cum id præstat, jure exigit iteratâ Visitationi respondentes iteratas procuraciones, Panormit. *in c. Venerabilis cit. n. 6.*

Tertia; quia, cum Ecclesiis aut alteri causâ Fidei relictum legatum in earum favorem interpretetur, §. 1. *cit. templi Sacerdoti & Ecclesiæ, piæ causâ alteri relictum in dubio, an ex testatoris voluntate semel tantum, vel annuatim debeat, singulis potius, quàm uno anno præstandum censemus; ut, si singulis annis exigatur, ac præsteret semel, idem debitum bis non exigatur.*

Quarta; quia, cum res possideri dolo desit, is qui possidere sic desit, æstimationem præstando solvit debitum poenale descendens ex delicto: quod, cum à debito ipsius rei, orto ex istius dominio vel quasi, diversum sit, post æstimationem à dolo possidere desinente acceptam ipsam quoque rem à possessore vindicandò ejusdem debiti iterata exactio non fit, contra *Regulam* præsentem.

Quinta; quia, licet injuriam unus idémque & unò eodémque factò ac tempore irroget, tres tamen personæ eâ sunt læsæ perinde ferè, ut, si actibus diversis diversòq; tempore injuriam passæ essent; ut proinde sibi irrogatâ reſarcitionem petentibus singulis, non super eodem, sed super diversis debitis ex eodem facto ortis, reſarcitionis exactio iteretur.

REGULA LXXXIV.

Cum quid unâ viâ prohibetur alicui, ad id aliâ non debet admitti.

SUMMARIUM.

1. *Prohibita quadam sunt ratione sui, alia ratione viâ.*
2. *Sensus Regule declaratur exemplis.*
3. *Et ratione firmatur.*
4. *Unâ prohibita ratione solius viâ.*
5. *Vel, si ista prohibitionem tollat.*
6. *Vel in consequentiam aliâ admittuntur.*

Prohibitorum sive illicitorum sortes sive genera duo sunt; quædam enim prohibentur simpliciter aut principaliter ratione sui, *vg.* homicidium, perjurium, furtum, adulterium &c. ut prohibitio principaliter non viam & modum, sed rem ipsam sive actum spectet: alia quoad viam seu modum, sicut beneficium Ecclesiasticum concessione laici, vel pecuniâ aliâve re temporalis comparari: Prælaturæ per viam electionis obtineri ab eo, qui natalium, aut ætatis defectu, aliòve Canonico impedimento laborat: res Ecclesiæ immobilis & pretiosa à Prælato liberè, hoc est, sine solennitate alienari, ut prohibitio principaliter viam modumve, non ipsam rem *vg.* beneficii vel prælaturæ aſſecutionem reive alienationem, sed viam seu modum aſſecutionis vel alienandi afficiat, *Vivianus bñ.*

Præſens Regula procedit de genere priori; ut sensum faciat, *Is, cui aliquid simpliciter ac principaliter ratione sui illicitum & prohibitum est viâ seu modò unò, ad id viâ seu modò aliò admittendus non est: nisi viâ seu modò illò prohibitio tollatur;* sic enim electus ad Prælaturam, ante obtentam confirmationem, Ecclesiæ reorum administrationi se ingerere prohibitus *c. Nōsti 9. Sc. Qualiter 17. de Elect. eademdem administratione nequit titulo Oeconomi vel Procuratoris, c. Avaritia 1. eadem Rubric. in 6. &c.* clericus, ne duo beneficia Ecclesiastica in titulum possideat, prohibitus, *c.*

hibitus, *c. Quia in tantum §. de Præbend. & dignit. §. c. Cum singula 32. ibidem in 6.* uno obtento in titulum, alterum in commendam perpetuam obtinere ac retinere cum primo non potest, ex decreto S. Synodi Trident. *Seß. 7. cap. 4. de Reformat. ne, quod unò modò canon vetat, ad id aliò admittatur; cum perpetua comenda beneficii titulo æquivalet, Laiman inc. Avaritia cit. §. Aliud.* Sic de Jure Civili in S. C. Macedonianum incidit is, qui filiofamilias non quidem pecuniam numeratam, sed frumentum aut vinum mutuò dat; ut ex his distractis pecuniam adquirat, *l. Item si 7. §. 3. ff. ad S. C. Maced.* & maternò testamento à bonorum, liberis patriâ potestate solutis relictorum, administratione remotus pater eorum administrationi se ingerere nequit titulo curatoris; ut non aliâ viâ hoc, quod testatrix noluit, fiat, *l. Scire 1. §. 1. ff. de Tutor & Curat. datis.*

3. Ratio Regulæ est; ne fraus fiat legi; cum enim legislator, aliquid simpliciter ratione sui prohibens, id in effectu fieri nolit; nec tam aversetur viam modicum, quò effectus inducitur, quàm effectum ipsum sive rem aut actum, ad quem viâ seu modò illò pervenitur, manifestum est, legi fraudem fieri ab eo, qui ad effectum seu actum simpliciter & principaliter ratione sui, viâ modòve uno illicitum, aliò venit; cum improbè amplectendò legis verba contra legis intentionem & voluntatem legislatoris apertè nitatur: quod paulò post declarandâ Regulâ *Certum est §8. §1. 17. ff. de LL. cavetur,*

4. Dixi, *Principaliter ratione sui, & Nisi via alia ipsam prohibitionem tollat.* Priùs; quia, cum prohibitio principaliter non rem sive actum, sed viam seu modum spectat, id, quod unâ prohibetur, aliâ viâ non rarò admittitur; sic enim Prælati Ecclesiæ vel Monasterii rem immobilem uti & pretiosam alienare libere

prohibitus, permittitur cum solemnitate, *c. 1. c. Tua 8. de Hæc, que à Prælat. & clerici bona Ecclesiæ intuitu quaesita in pios usus expendere per actum inter vivos, non etiam de iis testari permittuntur, c. Ad hæc 8. §. c. Quia nos 9. de Testament.* Sic etiam clericus illegitimè natus ad quamcunque, & alicui Ecclesiæ spiritualis conjugij vinculo alligatus ad aliam Prælaturam evehi per electionis viam prohibitus ad eam postulari potest, *c. Innocentius 20. de Electi. §. c. fin. de Postul. Prælat.* Eodem modo unâ actione rem petens quandoque repellitur; qui, si eam aliâ petat, auditur, *c. Examinata 15. de Judicij: & hæreditas pactitionibus deferri Jure prohibita, testamento relinqui potest, l. Hæreditas 6. C. de Pact. convent.* Posterius, propter privilegia & dispensationes, quibus res humano Jure principaliter ratione sui vendita, v.g. conjugium inter tertii vel quarti gradus consanguineos aut affines, licita evadit; quòd privilegij & dispensationis viâ respectu personarum & casuum, quos viâ illa respiciunt, legis prohibitionem tollant,

5. Addit Canisius, unâ viâ prohibitum aliâ non admitti, *Si ad eundem effectum utraque tendat;* non, si alterâ effectus solum veniat in consequentiam; cum, licet Juris Patronatûs venditio inhibita & Simonica, *c. De Jure in 6.* venditâ tamen villâ vel castro, cui est annexum, etiam ipsum ad emptorem transeat, *c. Cum seculum 13. de Jure Patronat.* Sic etiam, licet in rem suam tutor autoritatem præstare nequeat, ut pupillus ipsi obligetur, proprii tamen debitoris sui hæreditatem adveniendi pupillo autoritatem suam accommodare permittitur: licet pupillus hæreditatem adiens in consequentiam tutoris debitor efficiatur, *l. 1. §. 1. Quod dicimus 7. pr. ff. de Auct. tut.* Simili modo, licet procurator Cæsaris de statûs, *l. Procuratores 2. C. Ubi causa stat. & Judex Ecclesiasticus de*

tus de merè temporali causa principaliter in iudicium deducta cognoscere nequeant, *can. cum ad verum 6. dist. 96. cognoscere tamen & pronuntiare procurator ille de ejusmodi questione potest, cum ea in petitionem hereditatis, l. Quorsiens 3. C. de iudiciis & l. 1. C. de Ord. cognit. & iudex etiam Ecclesiasticus de causa temporali, cum in divortii causam, principaliter in iudicium deductam, incidit, c. Prudentiam 3. & c. Per vestras 7. de Donat. inter vir. & uxor.* Quod ita salubriter constitutum est; ut liti citius imponatur finis: & ne causarum contentiã, contra l. Nulli 10. C. de iudiciis divisiã, idem actor magnò suo incommodò ligare cum diversis iudiciis cogatur.

REGULA LXXXV.

Contractus ex Conventione legem accipere dignoscuntur.

SUMMARIUM.

1. In Contractibus quadam Substantia, alia via Accessoria sunt.
2. Hujus etique consona Civilis Regula sensus,
3. Juri decisionibus, rationeque,
4. Et objectorum solutione firmatus.

IN contractibus intervenientium quædam ad eorum pertinent substantiam: alia huic accedunt. Ad substantiam pertinentia eadem semper & invariabilia sunt; ut, eorum aliquò deficiente, contractus non subsistant: sicut in omni contractu est consensus, l. 1. ff. de Pactis; in emptione & venditione insuper res sive merx & pretium, l. Inter 2. §. 1. & l. Nec emptio 8. ff. de Contrab. empt. in locatione & conductione res sive ejus usus fructusve, vel opera & merces, l. Locatio 2. ff. Locati: in stipulatione interrogatio & congrua responsio, l. 1. ff. de V. O. in societate communio, l. 1. & l. Ea

verò 3. §. 1. ff. Pro socio &c. Quæ contractus substantiæ accedunt, non semper eadem, sed variabilia sunt eos celebrantium voluntate: ut quæ in contractum incidunt, v.g. evictionem, culpam, casum præstandi obligationes: vel à contrahentibus addici solent, ut quantitas, qualitas, conditio, dies, modus, tempus &c.

Præsens Regula afficit posteriora, & 2. sensum facit, Contractus quoad ea, quæ eorum substantiæ accedunt, à contrahentium voluntate & conventionem pendunt, ut ad id eoque modo obligent, quò inter illos mutuo consensu convenit: dummodo id sit possibile, & Juri vel bonis moribus non adversetur.

Eòdem sensu exaudienda est Regula Contractus 23. in Pandectis, quæ Ulpianus, cum dixisset, Sed hoc ita, nisi quid nominatim convenit; nam hoc servabitur, quod ab initio convenit, legem contractus dedit: subjicit, exceptò eò, si convenit, ne dolus præstetur; hoc enim bona fidei iudicio contrarium est: quæ exceptione JCT. P. aperte insinuat, & Juri & bonis moribus adversantem contractus legem non valere; cum ex Rescripto Imperiali, pacta, quæ contra leges constitutionesque vel contra bonos mores sunt, nullam vim habere, indubitati Juri sit. Quò procul dubio respiciens Gregorius IX. c. fin. de Pactis, hujusmodi inhonestas pactiones rejiciens, ait, Nam etiam juxta legitimas sanctiones pactum turpe vel res turpia aut impossibilia de Jure vel de factis nullam obligationem includit.

Quare, licet Jure non subsistant contractus, quibus de solis vel lunæ cursu impediendo, dandòve aureo monte, vel de homicidii, furti, aut falsi crimine committendo, de re spiritali concedenda pro temporali convenitur; vel actio doli furtive, adulterii vel alterius criminis committendi accusatio denuntiatioque remittitur;